

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖЕНО:
протокол засідання кафедри
«06» вересня 2024 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 1 (ВКЗП 2.1.1) «ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА»

Освітньо-наукова програма

Право

Спеціальність

081 Право

Факультет

Економіко-правовий

2024 – 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Проблеми адміністративного судочинства» для здобувачів вищої освіти ОПП «Право» спеціальності 081 «Право» (галузь знань – 08 «Право»).

Розробник:

Волік Вячеслав Вікторович, професор кафедри права МДУ, доктор юридичних наук, професор

© Волік В.В., 2024

© Маріупольський державний університет, 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>08 Право</u>	Обов'язкова з циклу дисциплін професійної підготовки	
Семестрових модулів – 1	ОПП «Право» <u>081 «Право»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		-	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат		Семестр	
Загальна кількість годин: – 90 год.		-	I-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u> Ступінь вищої освіти: <u>Магістр</u>	Лекції	
		-	6 год.
		Практичні, семінарські	
		-	4 год.
		Самостійна робота	
		-	64 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	16 год
		Вид контролю: Залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – -

для заочної форми здобуття вищої освіти – 26 (40%) /64 (60%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни:

а) науково-юридична – закласти та сформувати у здобувачів вищої освіти знання з насущних проблем адміністративного права та процесу, норм та інститутів адміністративного права та процесу України та Європи, а також дати чітке актуальне уявлення про ми розуміємо під такими правовими категоріями як «публічна адміністрація», «орган виконавчої влади», «адміністративний суд», «інстанція» та ін., а також їх зміст та їх дискусійні різновиди. Науково-юридичною метою є також формування системи публічного управління, яка стане близькою до потреб і запитів людей, а головним пріоритетом її діяльності буде служіння народів, національним інтересам. Ця система буде підконтрольною народів, прозорою, побудованою на наукових принципах.

б) загальноосвітня – сприяти становленню сучасного всебічно-розвинутого висококваліфікованого фахівця-юриста для органів державної влади і установ різних форм власності, здатного на достатньому рівні репрезентувати органи та установи у відносинах з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадянами, глибоко формувати та розвивати правові знання здобувачів вищої освіти, уміння розгорнуто аналізувати нормативно-правові акти та інші законодавчі та відомчі документи; виробляти високопрофесійні актуальні навички самостійного аналізу адміністративно-правових явищ, умінь застосовувати отримані знання при оцінці конкретної ситуації; виробляти настанови на оволодіння професійними вміннями та навичками;

в) виховна – формувати ціннісні орієнтири здобувачів вищої освіти відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості; виховувати активну громадянську позицію; сприяти усвідомленню ролі та значення юридичної діяльності в розбудові та зміцненні української держави; формувати в майбутніх науковців максимально високий рівень правової свідомості та правової культури, професійних та особистісних якостей.

Завдання навчальної дисципліни:

- 1) засвоєння основних сучасних теоретико-правових положень, що стосуються:
 - захисту прав, свобод чи інтересів у сфері публічно-правових відносин;
 - сутності, предмета, принципів та проблем адміністративного права та процесу; проблемних питань структури адміністративної юстиції та компетенції адміністративних судів;
 - видів підсудності адміністративних справ та наслідків недотримання правил підсудності; проблем правового статусу суб'єктів адміністративного судочинства;
 - сучасних правил складання адміністративного позову та порядку його подання;
 - актуальних способів забезпечення адміністративного позову;
 - проблем розгляду адміністративного позову судами першої інстанції;
 - актуальних проблем апеляційного оскарження рішень суду першої інстанції; проблемних питань здійснення касаційного провадження в адміністративних справах;
 - особливостей здійснення адміністративного провадження за окремими категоріями справ.
- 2) вирішення професійних завдань з урахуванням останніх досягнень науки;
- 3) володіння основними професійними компетенціями з адміністративного права та процесу, зокрема:
 - готовність застосовувати сучасні методи дослідження та критерії оцінки ефективності застосування адміністративних процедур;
 - здатність поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення та розв'язання проблем у сфері суспільних відносин з вирішення адміністративних спорів;
 - впровадження організаційних і технічних заходів з метою покращення адміністративних процедур;
 - здатність та готовність до врахування положень законодавчих та нормативно-правових актів з організації діяльності адміністративних інститутів;
 - здатність до організації діяльності адміністративних інститутів з урахуванням теорії та практики управління;

- впровадження ефективного розподілу завдань, функцій, обов'язків і повноважень з організації діяльності певного структурного елементу суб'єктів адміністративного права та процесу;
 - розробка методичного забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань адміністративного права та процесу.
- 4) у консультативній діяльності:
- надання допомоги та консультації здобувачів вищої освіти з практичних питань діяльності адміністративних судів та процедури забезпечення адміністративного позову.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі – вибіркова компонента з циклу дисциплін загальної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни відбувається на основі отриманих знань та навичок за першим (бакалаврським) та за другим (магістерським) рівнями вищої освіти та з наступних навчальних дисциплін: «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Адміністративне право», «Основи наукових досліджень», «Судові системи і порівняльне судове право», «Порівняльне адміністративне право», «Міжнародно-правові механізми захисту прав людини», «Адміністративний процес», «Право ЄС в сфері юстиції та внутрішніх справ».

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS є вибірковою компонентою освітньо-професійної підготовки.

Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності. СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування. СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів. СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією. СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.
Результати навчання	РН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. РН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. РН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. РН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг. РН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування. РН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА»

Тема 1. Межі дискреційного повноваження суб'єкта владних повноважень та судового контролю за його реалізацією

Природа дискреційного повноваження. Види владної діяльності, в яких застосовуються дискреційні повноваження. Зміст дискреційного повноваження. Нормативні підстави дискреційного повноваження. Співвідношення «підстава дискреції» та «межі дискреції». Правові вимоги до реалізації дискреційного повноваження. Межі судового контролю за реалізацією дискреційного повноваження.

Література:

- 1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 2) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 3) Волік В.В., Резник О.М. Щодо визначення правових засад застосування штучного інтелекту при здійсненні адміністративного судочинства в Україні / В. В. Волік, О. М. Резник // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право. – 2023. – Вип. 26. – С. 5–17. (видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща))
- 4) Волік В.В. Подальші кроки гармонізації національного законодавства до Європейського законодавства. Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 7-8 грудня 2023 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка : Маріуп. держ. ун-т. – Київ: МДУ, 2023. С. 135-136
- 5) Волік В.В., Овіннікова Р.В. Особливості правового статусу прокурора в адміністративному судочинстві. Наукові тренди постіндустріального суспільства: збірник наукових праць з матеріалами VI Міжнародної наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 26 квітня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 140-145.
- 6) Волік В. В., Каратуманова А. А. Джерела адміністративного права в зарубіжних країнах. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1176-1181
- 7) Волік В. В., Каплієнко М. В. Вплив міжнародних норм і угод на адміністративне законодавство різних країн. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1189-1192
- 8) Волік В.В., Кутяна Д.О. АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ ФРАНЦІЇ. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1600-1605
- 9) Волік В.В., Макєєв В.О. ПОРІВНЯЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1608-1610
- 8) Бааджи Н.А. Види меж адміністративного розсуду в діяльності органів публічної адміністрації // Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали VIII міжнар. наук.- практ. конф., м. Одеса, 25 березня 2016 р. - Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 169-171.
- 9) Венгер В. М. Межі адміністративної дискреції: проблеми визначення // Наукові записки НаУКМА. - 2016. Том 181. Юридичні науки - С. 38-42.

- 10) Грінь А.А. До питання про зміст дискреційних повноважень органів виконавчої влади // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2016. - випуск 4. – С. 102-106.
- 11) Гулик А.Г. Межі втручання суду в дискрецію суб'єкта владних повноважень // Закарпатські правові читання. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. (20-22 квітня 2017 року, м. Ужгород). Том 1. – С. 149-152.
- 12) Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р. С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. — К. : Юрінком Інтер, 2017. — 568 с.
- 13) Ільницький О. Обрання способу судового захисту у справах із використанням дискреційних повноважень суб'єктами публічної адміністрації // Підприємництво, господарство і право. - 2017 - № 4– С. 108-113.
- 14) Люок І. А. Особливості реалізації дискреційних повноважень Національним банком України при створенні банків // Часопис Київського університету права. – 2016. - № 2. – С. 115-120.
- 15) Магда С.О. До питання захисту адміністративним судом прав, свобод та інтересів особи в аспекті дискреційних повноважень // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2017. - Серія «ПРАВО». - Випуск 23. – С. 97-101.

Тема 2. Актуальне бачення та перспективи розвитку адміністративного права пов'язаного з адміністративним судочинством

Предмет адміністративного права: сучасна характеристика. Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування. Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення. Кодифікація адміністративного законодавства: нове бачення, перспективи. Адміністративна відповідальність як результат здійснення контролю у державному управлінні. Щодо «управлінської концепції» інституту адміністративної відповідальності: постановка проблеми. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. «Адміністративний порядок» накладання санкцій як ознака управлінського характеру адміністративної відповідальності. Цифровізація у сфері надання адміністративних послуг. Громадський моніторинг якості адміністративних послуг, які надаються Міністерством юстиції України.

Література:

- 1) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 2) Волік В.В., Рєзник О.М. Щодо визначення правових засад застосування штучного інтелекту при здійсненні адміністративного судочинства в Україні / В. В. Волік, О. М. Рєзник // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право. – 2023. – Вип. 26. – С. 5–17. (видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща))
- 3) Волік В.В. Подальші кроки гармонізації національного законодавства до Європейського законодавства. Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 7-8 грудня 2023 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка : Маріуп. держ. ун-т. – Київ: МДУ, 2023. С. 135-136
- 4) Волік В.В., Овіннікова Р.В. Особливості правового статусу прокурора в адміністративному судочинстві. Наукові тренди постіндустріального суспільства: збірник наукових праць з матеріалами VI Міжнародної наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 26 квітня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 140-145.
- 5) Волік В. В., Каратуманова А. А. Джерела адміністративного права в зарубіжних країнах. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1176-1181

- 6) Волік В. В., Каплієнко М. В. Вплив міжнародних норм і угод на адміністративне законодавство різних країн. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1189-1192
- 7) Волік В.В., Кутяна Д.О. АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ ФРАНЦІЇ. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1600-1605
- 8) Волік В.В., Макєєв В.О. ПОРІВНЯЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1608-1610

Тема 3. Формування сучасної судової практики в адміністративних справах

Важливість судових рішень в адміністративних справах у формуванні адміністративного права і процесу. Резонансі рішення адміністративних судів та виникнення прецедентів. Роль прецедентного судового рішення у непрецедентному українському праві. Щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень. Спори щодо розгляду звернення або запиту на публічну інформацію. Спори, що виникають під час виконання судових рішень. Справи зі спорів у сфері містобудування, планування і забудови територій, архітектурної діяльності. Справи з приводу охорони навколишнього природного середовища.

Література:

- 1) Волік В.В. Питання розвитку цифрової інфраструктури в транспортній галузі та зв'язок з адміністративним судочинством. Судова та слідча практика в Україні. 2018. Вип. 7. С. 45–50.
- 2) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 3) Волік В.В., Рєзник О.М. Щодо визначення правових засад застосування штучного інтелекту при здійсненні адміністративного судочинства в Україні / В. В. Волік, О. М. Рєзник // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право. – 2023. – Вип. 26. – С. 5–17. (видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща))
- 4) Волік В.В. Подальші кроки гармонізації національного законодавства до Європейського законодавства. Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 7-8 грудня 2023 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка : Маріуп. держ. ун-т. – Київ: МДУ, 2023. С. 135-136
- 5) Волік В.В., Овіннікова Р.В. Особливості правового статусу прокурора в адміністративному судочинстві. Наукові тренди постіндустріального суспільства: збірник наукових праць з матеріалами VI Міжнародної наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 26 квітня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 140-145.
- 6) Волік В. В., Каратуманова А. А. Джерела адміністративного права в зарубіжних країнах. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1176-1181
- 7) Волік В. В., Каплієнко М. В. Вплив міжнародних норм і угод на адміністративне законодавство різних країн. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1189-1192
- 8) Волік В.В., Кутяна Д.О. АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ ФРАНЦІЇ. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1600-1605

- 9) Волік В.В., Макєєв В.О. ПОРІВНЯЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1608-1610
- 10) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.
- 11) Єдиний державний реєстр судових рішень : сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
- 12) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.

Тема 4. Формування перспективного вектору розвитку адміністративного права за результатами роботи судової системи при прийнятті рішень в особливо важливих сферах життєдіяльності держави

Значимість правових позицій Великої Палати Верховного Суду. Кристалізація та тенденції судової практики, з урахуванням правових позицій Великої Палати Верховного Суду. Передача справи на розгляд Великої Палати Верховного Суду для здійснення тлумачення норм права. Щодо спорів у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (у тому числі прав на земельні ділянки). Справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів. Справи з приводу забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції. Справи за участю Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Справи зі спорів у сфері соціального захисту, соціального захисту та зайнятості інвалідів, соціальних послуг. Справи зі спорів у сфері реалізації публічної фінансової політики. Справи зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства.

Література:

- 1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 2) Волік В.В., Резник О.М. Щодо визначення правових засад застосування штучного інтелекту при здійсненні адміністративного судочинства в Україні / В. В. Волік, О. М. Резник // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право. – 2023. – Вип. 26. – С. 5–17. (видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща))
- 3) Волік В.В. Подальші кроки гармонізації національного законодавства до Європейського законодавства. Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 7-8 грудня 2023 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка : Маріуп. держ. ун-т. – Київ: МДУ, 2023. С. 135-136
- 4) Волік В.В., Овіннікова Р.В. Особливості правового статусу прокурора в адміністративному судочинстві. Наукові тренди постіндустріального суспільства: збірник наукових праць з матеріалами VI Міжнародної наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 26 квітня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 140-145.
- 5) Волік В. В., Каратуманова А. А. Джерела адміністративного права в зарубіжних країнах. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1176-1181
- 6) Волік В. В., Каплієнко М. В. Вплив міжнародних норм і угод на адміністративне законодавство різних країн. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1189-1192

- 7) Волік В.В., Кутяїна Д.О. АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ ФРАНЦІЇ. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1600-1605
- 8) Волік В.В., Макєєв В.О. ПОРІВНЯЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1608-1610
- 9) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003
- 10) Верховний Суд : сайт. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/competence/
- 11) Єдиний державний реєстр судових рішень : сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
- 12) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.
- 13) Про доступ до судових рішень [Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2005 №3262-IV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3262-15>.
- 14) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.

Тема 5. Формування сучасного процесуального правового поля та новітні бачення в адміністративному судочинстві

Адміністративна юрисдикція та підсудність адміністративних справ. Строки в адміністративному судочинстві. Представництво в адміністративному судочинстві. Провадження за нововиявленими обставинами. Провадження в суді першої інстанції. Касаційне провадження. Правові позиції, пов'язані з процесуальними питаннями та актуальніші судові рішення з цього приводу.

Література:

- 1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 2) Волік В.В., Резник О.М. Щодо визначення правових засад застосування штучного інтелекту при здійсненні адміністративного судочинства в Україні / В. В. Волік, О. М. Резник // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право. – 2023. – Вип. 26. – С. 5–17. (видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща))
- 3) Волік В.В. Подальші кроки гармонізації національного законодавства до Європейського законодавства. Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 7-8 грудня 2023 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка : Маріуп. держ. ун-т. – Київ: МДУ, 2023. С. 135-136
- 4) Волік В.В., Овіннікова Р.В. Особливості правового статусу прокурора в адміністративному судочинстві. Наукові тренди постіндустріального суспільства: збірник наукових праць з матеріалами VI Міжнародної наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 26 квітня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 140-145.
- 5) Волік В. В., Каратуманова А. А. Джерела адміністративного права в зарубіжних країнах. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1176-1181
- 6) Волік В. В., Каплієнко М. В. Вплив міжнародних норм і угод на адміністративне законодавство різних країн. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1189-1192

- 7) Волік В.В., Кутяна Д.О. АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ ФРАНЦІЇ. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1600-1605
- 8) Волік В.В., Макеев В.О. ПОРІВНЯЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1608-1610
- 9) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.

Тема 6. Альтернатива судовому розгляду та міжнародні стандарти у сфері адміністративного права та процесу.

Щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами. Щодо виконання рішень адміністративних і судових органів у галузі адміністративного права. Міжнародні стандарти та практика Європейського суду з прав людини в сфері захисту прав потерпілих від дії особливих умов, зокрема, збройних конфліктів, окупації, анексії територій. Про заборону зловживання адміністративним ресурсом під час виборчих процесів. Європейські стандарти ефективної системи оскарження порушень законодавства про вибори та розгляду виборчих спорів: досвід деяких країн. Стосовно права засуджених голосувати на виборах.

Література:

- 1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 2) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 3) Волік В.В., Резник О.М. Щодо визначення правових засад застосування штучного інтелекту при здійсненні адміністративного судочинства в Україні / В. В. Волік, О. М. Резник // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право. – 2023. – Вип. 26. – С. 5–17. (видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща))
- 4) Волік В.В. Подальші кроки гармонізації національного законодавства до Європейського законодавства. Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 7-8 грудня 2023 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка : Маріуп. держ. ун-т. – Київ: МДУ, 2023. С. 135-136
- 5) Волік В.В., Овіннікова Р.В. Особливості правового статусу прокурора в адміністративному судочинстві. Наукові тренди постіндустріального суспільства: збірник наукових праць з матеріалами VI Міжнародної наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 26 квітня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 140-145.
- 6) Волік В. В., Каратуманова А. А. Джерела адміністративного права в зарубіжних країнах. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1176-1181
- 7) Волік В. В., Каплієнко М. В. Вплив міжнародних норм і угод на адміністративне законодавство різних країн. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1189-1192
- 8) Волік В.В., Кутяна Д.О. АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ ФРАНЦІЇ. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1600-1605

- 9) Волік В.В., Макєєв В.О. ПОРІВНЯЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1608-1610
- 10) Boyron S. Mediation in administrative law: the identification of conflicting paradigms. European Public Law. 2007. N 13 (2). P. 263-288.
- 11) Білак М. Доказування як важливий адміністративно-процедурний стандарт // Правова реформа: концепція, мета, впровадження. Зб. наук. праць. П68 Матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 лист. 2017 р.) / за заг. ред. Н.М. Пархоменко, М.М. Шумила. – Київ : Ніка-Центр, 2017. – С. 140-143.
- 12) Навчально-методичний посібник для тренерів навчального курсу для суддів «Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя». – К.: ВАІТЕ, 2017. – 192 с.
- 13) Збірник витягів з рішень Європейського суду з прав людини, рекомендованих для вивчення при підготовці до письмового анонімного тестування у межах іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nsj.gov.ua/files/15296531171517493988%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%80%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%84%D0%A1%D0%9F%D0%9B_30.01.2018%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf – Назва з екрана.
- 14) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод. рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проєктів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06>
- 15) Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві: Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. – К., 2015. С. 5–7, 35–55.
- 16) Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді / за загальною редакцією О. М. Пасенюка. – К.: Істина, 2007. С. 421.
- 17) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Цимерман і Штайнер проти Швейцарії» від 20.06.1983 р. // Ліга: Закон: комп’ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 18) Забезпечення кваліфікованого захисту прав людини: ключові проблеми та подальші кроки, матеріали Української Гельсінської спілки з прав людини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1173093243>. – Назва з екрана.
- 19) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «OVR проти Російської Федерації» від 20.06.2000 р. // Ліга: Закон: комп’ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012. 19. Цит. за: Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді / за загальною редакцією О. М. Пасенюка. – К.: Істина, 2007. С. 431. 20.
- 20) Рекомендація Rec (2001) 9 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2001_9_2001_09_05.pdf
- 21) Справа № 400/4023/19 (провадження № К/9901/14498/20) від 22 січня 2021 р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94328236?fbclid=IwAR2BTelgtb3OlZVkgY8yHnMPG_W6-EbhU1I8fHz_Ad4Ty77j2csKrMfVQtW
- 22) Справа № 400/4023/19 (провадження № К/9901/14498/20) від 22 січня 2021 р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94328236?fbclid=IwAR2BTelgtb3OlZVkgY8yHnMPG_W6-EbhU1I8fHz_Ad4Ty77j2csKrMfVQtW
- 23) Справа № 460/3537/20 (провадження № К/9901/27203/20) від 09 грудня 2020 р. //

- База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93437812>
- 24) Справа № 826/12919/18 (провадження № К/9901/11663/19) від 13 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92842108?fbclid=IwAR1vEhalWanNr9xSFqrstNqXJvnQuevRAJ1HkoGvUb0yaRRKKHS2otiuB7Y>
- 25) Справа № 200/13920/19-а (провадження № К/9901/4147/20) від 04 серпня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90784166>
- 26) Справа № 640/32814/20 (провадження № К/9901/11872/21) від 20 травня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97075898>
- 27) Справа № 200/6545/20-а (провадження № К/9901/36282/20) від 18 березня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95616283>
- 28) Справа № 429/3281/13-а (провадження № 03 вересня 2019) від 03 вересня 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84011226>
- 29) Рішення ЄСПЛ у справі «Будченко проти України» від 24.04.2014 р., заява № 38677/06. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_995
- 30) Рішення ЄСПЛ у справі «Щокін проти України» від 14.10.2010 р., заяви № 23759/03 та № 37943/06. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_858
- 31) Рішення ЄСПЛ у справі «Полторацький проти України» від 29.04.2003 р., заява № 38812/97. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_838
- 32) Рішення ЄСПЛ у справі «Веренцов проти України» від 11.04.2013 р., заява № 20372/11. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_945?find=1&text=%E7%E0%EA%EE%E
- 33) Огляд практики застосування судьями Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду рішень Європейського суду з прав людини при прийнятті постанов за 2018 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/oglyad_prakt_kgs_1.pdf. – Назва з екрана.
- 34) Резолюція ПАРЄ 1708 (2010) Вирішення питань, що стосуються майна біженців та переміщених осіб (російською мовою) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/oglyad_prakt_kgs_1.pdf. – Назва з екрана.
- 35) Принципи з питань реституції житла та майна біженців і переміщених осіб (принципи Пінейру) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/e03f84d554419c19c22580eb002428a1/\\$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%B7%20%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8C%20%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B6%D0%B8%D1%82%D0%BB%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D1%96%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%9F%D1%96%D0%BD%D0%B5%D0%B9%D1%80%D1%83\).pdf](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/e03f84d554419c19c22580eb002428a1/$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%B7%20%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8C%20%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B6%D0%B8%D1%82%D0%BB%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D1%96%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%9F%D1%96%D0%BD%D0%B5%D0%B9%D1%80%D1%83).pdf) – Назва з екрана.
- 36) Неналежне використання адміністративних ресурсів під час виборчих процесів: роль місцевих та регіональних виборчих представників і чиновників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/16809c3f93>. – Назва з екрана.
- 37) Використання міжнародних виборчих стандартів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/using-international-election-standards-ukr-web/168077d48b>. – Назва з екрана.

- 38) Совет Европы / Европейский суд по правам человека. Право заключенных голосовать на выборах [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/8f952ed486a0c8b5c2257fa00020f2e3/\\$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8.pdf](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/8f952ed486a0c8b5c2257fa00020f2e3/$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8.pdf). – Назва з екрана.
- 39) Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія) / Кодекс належної практики у виборчих справах / Керівні принципи та пояснювальна доповідь, ухвалені Венеціанською комісією на 52 сесії (Венеція, 18-19 жовтня 2002 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступа: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/229b826c8ac787dec2257d87004987c3/\\$FILE/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%87%D1%86_%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8.pdf](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/229b826c8ac787dec2257d87004987c3/$FILE/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%87%D1%86_%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8.pdf)
- 40) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>

Тема 7. Електронний суд – сучасний стан та шляхи удосконалення

«Електронний суд» як феномен інформаційного суспільства. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні. Ступінь наукової розробленості проблеми. Європейські стандарти щодо цифровизації судових процесів. Закордонний досвід. Вітчизняні стратегічні плани. Вітчизняне нормативне поле. Експериментальне впровадження нових елементів «Електронного суду». Перспективне законодавство. Електронний суд майбутнього.

Література:

- 1) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.
- 2) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119>.
- 3) Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>.
- 4) Електронний суд. Як це працює? URL: <http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-serasyue/>.
- 5) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronniy-sudta-obovyazkovu-video-fiksatsiyu>.
- 6) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» : Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19>.
- 7) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe>.
- 8) Електронне судочинство у Польщі. URL: <http://pravo.org.ua/ua/news/5731->
- 9) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: <https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf>;
- 10) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступа: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

- 11) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Tpsek/2011_11/Bilous.pdf.
- 12) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»).
- 13) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: <http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/>.
- 14) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства» // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДП прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. б-ка. Харків, 2016. С. 24–26. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858>.
- 15) Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. 356 с.
- 16) Серенок А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі електронного уряду : автореф. дис ... канд. наук з держ. управління. Харків : Б. в., 2011. 20 с.
- 17) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 № 1402-VIII/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119>.
- 18) Case of OLUJIC v. CROATIA : European Court of Human Rights, 5 February 2009 : Application no. 22330/05 URL: https://www.legislationline.org/download/id/7033/file/ECHR_Olujic_v_Croatia_2009_en.pdf.
- 19) Паскар А. Л. «Електронний суд» – новітній засіб забезпечення доступу до правосуддя. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/682/13.pdf>.
- 20) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>.
- 21) Бринцев О. В. Електронний суд – сучасний стан та шляхи вдосконалення / О. В. Бринцев // Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / кол. авторів А. П. Гетьман [та ін.] ; за ред. С. В. Глібо, К. В. Єфремова. – Харків, 2016. – Розд. 4, підр. 4.3. – С. 296–326.
- 22) Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>.
- 23) Хоменко В.М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В.М.Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187
- 24) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.
- 25) European Union Law / Strategy on e-Justice 2019-2023. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313(02))
- 26) Верховна Рада України / Стенограма судового засідання 22. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/meeting/stenogr/show/7585.html>
- 27) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 28) Волік В.В., Резник О.М. Щодо визначення правових засад застосування штучного інтелекту при здійсненні адміністративного судочинства в Україні / В. В. Волік, О. М. Резник // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право. – 2023. – Вип. 26. – С. 5–17. (видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща))
- 29) Волік В.В. Подальші кроки гармонізації національного законодавства до Європейського законодавства. Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України: матеріали міжнар.

наук.-практ. конф., м. Київ, 7-8 грудня 2023 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка : Маріуп. держ. ун-т. – Київ: МДУ, 2023. С. 135-136

- 30) Волік В.В., Овіннікова Р.В. Особливості правового статусу прокурора в адміністративному судочинстві. Наукові тренди постіндустріального суспільства: збірник наукових праць з матеріалами VI Міжнародної наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 26 квітня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 140-145.
- 31) Волік В. В., Каратуманова А. А. Джерела адміністративного права в зарубіжних країнах. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1176-1181
- 32) Волік В. В., Каплієнко М. В. Вплив міжнародних норм і угод на адміністративне законодавство різних країн. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1189-1192
- 33) Волік В.В., Кутьїна Д.О. АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ ФРАНЦІЇ. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1600-1605
- 34) Волік В.В., Макєєв В.О. ПОРІВНЯЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1608-1610

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л.	п.	с.р.	інд.		л.	п.	с.р.	інд.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.										
Тема 1. Межі дискреційного повноваження суб'єкта владних повноважень та судового контролю за його реалізацією						14,6	1	0,6	10	3
Тема 2. Актуальне бачення та перспективи розвитку адміністративного права, пов'язаного з адмін. судочинством						13,6	1	0,6	9	3
Тема 3. Формування сучасної судової практики в адміністративних справах						12,6	1	0,6	9	2
Тема 4. Формування перспективного вектору розвитку адміністративного права за результатами роботи судової системи при прийнятті рішень в особливо важливих сферах життєдіяльності держави						12,6	1	0,6	9	2
Тема 5. Формування сучасного процесуального правового поля та новітні бачення в адміністративному судочинстві						12,6	1	0,6	9	2
Тема 6. Альтернатива судовому розгляду та міжнародні стандарти у сфері адміністративного права та процесу.						12	0,5	0,5	9	2
Тема 7. Електронний суд – сучасний стан та шляхи удосконалення						12	0,5	0,5	9	2
Усього годин:						90	6	4	64	16

5. Перелік тем та зміст практичних (семінарських) занять (аудиторні заняття)

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин		Результат навчання (РН) за ОП
			денна форма	заочна форма	
1.	Тема 1. Межі дискреційного повноваження суб'єкта владних повноважень та судового контролю за його реалізацією. Природа дискреційного повноваження. Види владної діяльності, в яких застосовуються дискреційні повноваження. Зміст дискреційного повноваження. Нормативні підстави дискреційного повноваження. Співвідношення «підстава дискреції» та «межі дискреції». Правові вимоги до реалізації дискреційного повноваження. Межі судового контролю за реалізацією дискреційного повноваження. 1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с. 2) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с. 3) Верховний Суд України : сайт. URL: https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)8FCBF8FF88EA678CC2257F240025F1E8?OpenDocument&Highlight=0,%F0%B3%F8%E5%ED%ED%FF& 4) Науковий висновок щодо меж дискреційного повноваження суб'єкта владних повноважень та судового контролю за його реалізацією. Верховний Суд : веб-сайт. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/naukovi_visnovki/nauk_visnovok_01_03_2018 5) Бааджи Н.А. Види меж адміністративного розсуду в діяльності органів публічної адміністрації // Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали VIII міжнар. наук.- практ. конф., м. Одеса, 25 березня 2016 р. - Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 169-171. 6) Венгер В. М. Межі адміністративної дискреції: проблеми визначення // Наукові записки НаУКМА. - 2016. Том 181. Юридичні науки - С. 38-42. 7) Грінь А.А. До питання про зміст дискреційних повноважень органів виконавчої влади // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2016. - випуск 4. – С. 102-106. 8) Гулик А.Г. Межі втручання суду в дискрецію суб'єкта владних повноважень // Закарпатські правові читання. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції. (20-22 квітня 2017 року, м. Ужгород). Том 1. – С. 149-152. 9) Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р. С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. — К. : Юрінком Інтер, 2017. — 568 с. 10) Ільницький О. Обрання способу судового захисту у справах із використанням дискреційних повноважень суб'єктами публічної адміністрації // Підприємництво, господарство і право. - 2017 - № 4—С. 108-113. 11) Лютюк І. А. Особливості реалізації дискреційних повноважень Національним банком України при створенні банків // Часопис Київського університету права. – 2016. - № 2. – С. 115-120. 12) Магда С.О. До питання захисту адміністративним судом прав, свобод та інтересів особи в аспекті дискреційних повноважень //	Визначити правову природу дискреційного повноваження, роль та основні його характеристики. Відокремити «підстава дискреції» та «межі дискреції».		0,6	РН3 РН6 РН7 РН9 РН14 РН17

	Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2017. – Серія «ПРАВО». – Випуск 23. – С. 97-101. 13) Старик А.М. Дискреційна влада в сучасному світі// Часопис Київського університету права. – 2010. -№ 2 - С. 108-113.				
2.	Тема 2. Актуальне бачення та перспективи розвитку адміністративного права пов'язаного з адміністративним судочинством. Предмет адміністративного права: сучасна характеристика. Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування. Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення. Кодифікація адміністративного законодавства: нове бачення, перспективи. Адміністративна відповідальність як результат здійснення контролю у державному управлінні. Щодо «управлінської концепції» інституту адміністративної відповідальності: постановка проблеми. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. «Адміністративний порядок» накладання санкцій як ознака управлінського характеру адміністративної відповідальності. Цифровізація у сфері надання адміністративних послуг. Громадський моніторинг якості адміністративних послуг, які надаються Міністерством юстиції України. 1)Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с. 2)Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с. 3)Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://court.gov.ua/142663/. 4)Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15. 5)Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадськості в Україні // Juris Europensis Scientia. 2021. Вип. 3. С.95-99 6)Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23 7)Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126 8)Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-XII // Голос України. 1991. 9)Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-XII // Голос України. 1992 10) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Голос України. 2011. №24 11) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996. 12) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // Адміністративне право і процес. 2019. №2/2019. С.90-94 13) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.	Визначити сучасну характеристику предмета адміністративного права. Охарактеризувати процесуальний аспект адміністративного права. Розглянути сучасне бачення та перспективи розвитку адміністративного права. Висвітлити тенденції щодо кодифікації адміністративного права. Обговорити питання цифровізації у сфері надання адміністративних послуг.		0,6	РН3 РН6 РН7 РН9 РН14 РН17

3.	Тема 3. Формування сучасної судової практики в адміністративних справах. Важливість судових рішень в адміністративних справах у формуванні адміністративного права і процесу. Резонансі рішення адміністративних судів та виникнення прецедентів. Роль прецедентного судового рішення у неprecedентному українському праві. Щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень. Спори щодо розгляду звернення або запиту на публічну інформацію. Спори, що виникають під час виконання судових рішень. Справи зі спорів у сфері містобудування, планування і забудови територій, архітектурної діяльності. Справи з приводу охорони навколишнього природного середовища. 1) Справа №520/5778/2020 (провадження №К/9901/12791/21) від 08 липня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/98187546 2) Справа №815/6347/17 (провадження №11-562апп19) від 30 вересня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/92203837 3) Справа №337/2535/2017 (провадження № 14-130цс18) від 16 травня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/74120907 4) Справа №640/7794/16-ц (провадження № 14-133цс18) від 30 травня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/74376418 5) Справа №757/43355/16-ц (провадження № 14-399 цс 18) від 21 листопада 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/78977475 6) Справа №1940/1387/18 (провадження № К/9901/8646/19, №К/9901/18/19) від 30 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/93245142 7) Справа № 554/11837/14-а (провадження № К/9901/1256/18) від 18 липня 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/83105365 8) Справа № 806/984/18 (провадження № К/9901/35602/19) від 01 вересня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/91277028 9) Справа № 826/7244/18 (провадження № 11-827апп19) від 08 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/89180564 10) Справа № 127/13810/17 (провадження № К/9901/18124/18) від 07 лютого 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/87452973 11) Справа № 826/12919/18 (провадження № К/9901/11663/19) від 13 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/92842108?fbclid=IwAR1vEhalWanNr9xSFqstNqXlVnQuevRAJ1HkoGvUb0yaRRKKHS2otiuB7Y 12) Справа №611/26/17 (провадження № К/9901/43531/18) від 28 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/88958540 13) Справа № 471/283/17-ц (провадження № 61-331св18) від 22 серпня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/88958540 14) Справа № 850/2/20 (провадження № А/9901/52/20) від 15 квітня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/96339251?fbclid=IwAR18UrN4WcAidjjsEKxYuKueRQdjk5lhMsn90f2R9hgJCSzsfslOZQsPY 15) Справа № 640/23179/19 (провадження № К/9901/26528/20) від 11 березня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових	Визначити важливість судових рішень у формуванні адміністративного права і процесу. Проаналізувати судову практику щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень; щодо розгляду звернення або запиту на публічну інформацію; щодо спорів у сфері містобудування, планування і забудови територій, архітектурної діяльності; щодо спорів з приводу охорони навколишнього природного середовища.		0,6	РН3 РН6 РН7 РН9 РН14 РН17
----	--	---	--	-----	--

	<i>рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439046?fbclid=IwAR1qDrV3fMMXndiYq_piB1chfQ6xPzKFRKCT8fVye95Xt-NlImd2Nh5AZXk</i> 16) Справа № 320/4182/20 (провадження № К/9901/31084/20) від 03 березня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/95364057?fbclid=IwAR33vIXwbNM2HvUe69XOtCMQ9FLHs7aeeG6JD55qHwK3nZiYtVexLz_IBc 17) Справа № 815/3474/17 (провадження № К/9901/39668/18) від 29 липня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/90652744 18) Справа № 815/3474/17 (провадження № К/9901/13969/20) від 04 серпня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/90652744 19) Справа № 420/4129/19 (провадження № К/9901/6732/20) від 19 жовтня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270250 20) Справа № 640/1440/19 (провадження № К/9901/8187/20) від 18 травня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/89325561				
4.	Тема 4. Формування перспективного вектору розвитку адміністративного права за результатами роботи судової системи при прийнятті рішень в особливо важливих сферах життєдіяльності держави. Значимість правових позицій Великої Палати Верховного Суду. Кристалізація та тенденції судової практики, з урахуванням правових позицій Великої Палати Верховного Суду. Передача справи на розгляд Великої Палати Верховного Суду для здійснення тлумачення норм права. Щодо спорів у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (у тому числі прав на земельні ділянки). Справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів. Справи з приводу забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції. Справи за участю Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Справи зі спорів у сфері соціального захисту, соціального захисту та зайнятості інвалідів, соціальних послуг. Справи зі спорів у сфері реалізації публічної фінансової політики. Справи зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства. 1) Справа №26/12559/16 (провадження №11-511ап18) від 06 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/74848402 2) Справа № 804/20728/14 (провадження №11-511ап18) від 05 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/74809369 3) Справа № 810/2421/16 (провадження № 11-445ап18) від 06 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/74688062	Охарактеризувати значимість правових позицій Великої Палати Верховного Суду. Проаналізувати основні судові рішення щодо спорів у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (у тому числі прав на земельні ділянки); щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України,		0,6	РН3 РН6 РН7 РН9 РН14 РН17

	4)Справа № 823/378/16 (провадження № 11-374апп18) від 12 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/75241943 5)Справа № 9901/251/19 (провадження № 11-1230зай19) від 08 липня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458931 6)Справа № 9901/852/18 (провадження № 11-1199зай19) від 30 вересня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/91998640 7)Справа № 2540/3034/18 (провадження № К/9901/16055/19) від 13 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/88749433 8)Справа № 822/1309/17 (провадження № 11-290апп20) від 10 лютого 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439673 9)Справа № 818/1718/17 (провадження № К/9901/35625/19) від 26 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439673 10) Справа № 815/1830/18 (провадження № К/9901/1717/19) від 24 червня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439673 11) Справа № 804/16079/15 (провадження № 11-78апп19) від 03 липня 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/82998279 12) Справа № 808/353/17 (провадження № К/9901/16312/18) від 14 липня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/90396901 13) Справа № 826/5608/17 (провадження № Зн/9901/51/18) від 04 вересня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/76273211 14) Справа № 140/388/19 (провадження № К/9901/21117/19) від 19 червня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/90242392	Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів; щодо забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції; щодо справи зі спорів у сфері соціального захисту, соціального захисту та зайнятості інвалідів, соціальних послуг; щодо справ зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства.			
5.	Тема 5. Формування сучасного процесуального правового поля та новітні бачення в адміністративному судочинстві. Адміністративна юрисдикція та підсудність адміністративних справ. Строки в адміністративному судочинстві. Представництво в адміністративному судочинстві. Провадження за нововиявленими обставинами. Провадження в суді першої інстанції. Касаційне провадження. Правові позиції, пов'язані з процесуальними питаннями та актуальніші судові рішення з цього приводу. 1)Справа № 815/460/18 (провадження № К/9901/57261/18) від 24 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/93053106 2)Справа № 805/4341/16-а (провадження № К/9901/2845/17) від 05 січня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94003815 3)Справа № 826/13306/18 (провадження № К/9901/67628/18) від 06	Дослідити правовий інститут звернення до адміністративних судів та його окремі аспекти. Проаналізувати судову практику з приводу процесуальних питань в адміністративному судочинстві.		0,6	RH3 RH6 RH7 RH9 RH14 RH17

	лютого 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/79640757 4)Справа № 404/4551/19 (2-а/404/262/19) (провадження № К/9901/7347/20) від 11 серпня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/90898900?fbclid=IwAR3tT6EkIhDGIgu_bhDxV3lHKGwwzP5ZziAe8qYStVik9ID3U28vNLoF8 5)Справа № 819/478/17 (провадження № К/9901/55004/18) від 27 травня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/89459834 6)Справа № 805/5017/15-а (провадження № К/9901/26973/18) від 16 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/88815019 7)Справа № 160/93/19 (провадження № К/9901/25783/19) від 02 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/88575619 8)Справа № 817/66/16 (провадження № 11-185апп19) від 06 листопада 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/86002019 9)Справа № 805/1692/17-а (провадження № К/9901/1819/17) від 06 серпня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/98862066?fbclid=IwAR3PZ36ArYWqbyHmXWDWqr2A_G1g9o2Fua3XkPJMcM84WqlFO95b18tHYKg 10) Справа № 826/11795/18 (провадження № К/9901/26572/19) від 26 травня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/97186254?fbclid=IwAR3YwGPWYP RbVLPeezni3fhbtTCOWkgbesdT_vxN5injZ8s-S62Me-Ialk 11) Справа № 826/3508/17 (провадження № К/9901/26572/19) від 23 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/93170381 12) Справа № 160/15864/20 (провадження № 11-177апп21) від 08 вересня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/100704610 13) Справа № 743/1604/19 (провадження № К/9901/24889/20) від 08 грудня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/93373271 14) Справа № 205/10899/19(2-а/205/67/20) (провадження № К/9901/24701/20) від 14 січня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94129829 15) Справа № 804/4886/17 (провадження № К/9901/38624/18) від 20 квітня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/73532405				
6.	Тема 6. Альтернатива судовому розгляду та міжнародні стандарти у сфері адміністративного права та процесу. Щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами. Щодо виконання рішень адміністративних і судових органів у галузі адміністративного права. Міжнародні стандарти та практика Європейського суду з прав людини в сфері захисту прав потерпілих від дії особливих умов, зокрема, збройних конфліктів, окупації, анексії територій. Про заборону зловживання адміністративним ресурсом під час виборчих процесів. Європейські стандарти ефективної системи оскарження порушень законодавства про вибори та розгляду виборчих спорів: досвід деяких країн. Стосовно права засуджених голосувати на виборах. 1)Навчально-методичний посібник для тренерів навчального курсу для суддів «Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя». – К.: ВАПЕ, 2017. – 192 с.	Навести альтернативи судового розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами. Дослідити міжнародні стандарти та практику Європейського суду з прав людини в сфері захисту прав потерпілих від дії особливих		0,5	РН3 РН6 РН7 РН9 РН14 РН17

	2)Збірник витягів з рішень Європейського суду з прав людини, рекомендованих для вивчення при підготовці до письмового анонімного тестування у межах іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаний посаді. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nsj.gov.ua/files/15296531171517493988%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%80%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%84%D0%A1%D0%9F%D0%9B_30.01.2018%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf – Назва з екрана. 3)Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві: Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. – К., 2015. С. 5–7, 35–55. 4)Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Цимерман і Штайнер проти Швейцарії» від 20.06.1983 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012. 5)Забезпечення кваліфікованого захисту прав людини: ключові проблеми та подальші кроки, матеріали Української Гельсінської спілки з прав людини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://helsinki.org.ua/index.php?id=1173093243. – Назва з екрана. 6)Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «OVR проти Російської Федерації» від 20.06.2000 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012. 19. Цит. за: Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді / за загальною редакцією О. М. Пасенюка. – К.: Істина, 2007. С. 431. 20. 7)Рекомендація Rec (2001)9 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2001_9_2001_09_05.pdf 8)Справа № 400/4023/19 (провадження № К/9901/14498/20) від 22 січня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94328236?fbclid=IwAR2BTelgb3OlZVkgY8yHnMPG_W6-Ebhu1I8fHz_Ad4Ty77j2csKrMfVQtw 9)Огляд практики застосування суддями Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду рішень Європейського суду з прав людини при прийнятті постанов за 2018 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/oglyad_prakt_kgs_1.pdf. – Назва з екрана. 10) Резолюція ПАРЕ 1708 (2010) Вирішення питань, що стосуються майна біженців та переміщених осіб (російською мовою) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/oglyad_prakt_kgs_1.pdf. – Назва з екрана. 11) Неналежне використання адміністративних ресурсів під час виборчих процесів: роль місцевих та регіональних виборчих представників і чиновників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tm.coe.int/16809c3f93. – Назва з екрана. 12) Використання міжнародних виборчих стандартів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tm.coe.int/using-international-election-standards-ukr-web/168077d48b. – Назва з екрана. 13) Совет Европы / Европейский суд по правам человека. Право заключенных голосовать на выборах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/8f952ed486a0c8b5c2257fa00020f2e3/\$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8.pdf. – Назва з екрана.	умов, зокрема, збройних конфліктів, окупації, анексії територій. Проаналізувати інститут виборчих процесів, з урахуванням міжнародної практики.			
7.	Тема 7. Електронний суд – сучасний стан та шляхи удосконалення. «Електронний суд» як феномен інформаційного суспільства. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні. Ступінь наукової розробленості проблеми. Європейські стандарти щодо цифровізації судових процесів. Закордонний досвід. Вітчизняні стратегічні плани. Вітчизняне нормативне поле. Експериментальне впровадження нових	Дослідити сучасний стан електронного правосуддя в Україні. Обговорити європейські стандарти щодо цифровізації		0,5	РН3 РН6 РН7 РН9 РН14 РН17

елементів «Електронного суду». Перспективне законодавство. Електронний суд майбутнього. 1) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119. 2) Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text. 3) Електронний суд. Як це працює? URL: http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-cepriacuue/. 4) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronniy-sudta-ovovayzkovu-video-fiksatsiyu. 5) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» : Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19. 6) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe. 7) Електронне судочинство у Польщі. URL: http://pravo.org.ua/ua/news/5731- 8) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf; 9) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 10) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jm/Soc_Gum/Tpsek/2011_11/Bilous.pdf. 11) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»). 12) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/. 13) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДЦ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. б-ка. Харків, 2016. С. 24-26. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858. 14) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text. 15) Бринцев О. В. Електронний суд – сучасний стан та шляхи вдосконалення / О. В. Бринцев // Правове регулювання відносин у мережі Інтернет : кол. монографія / кол. авторів А. П. Гетьман [та ін.]; за ред. С. В. Глібока, К. В. Єфремова. – Харків, 2016. – Розд. 4, підр. 4.3. – С. 296–326. 16) Хоменко В.М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В.М.Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187 17) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.	судових процесів.			
Разом:			4	

7. Перелік тем і зміст лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

6. Самостійна робота (позааудиторні заняття)

№ з/п	Назва напрямку	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Опрацювання лекційного матеріалу		34
2.	Підготовка до семінарських занять.		30
3.	Виконання індивідуальних завдань (реферат)		16
	Разом:		80

Самостійна робота - вид поза аудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Зміст самостійної роботи визначається програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Під час самостійної роботи здобувач має опрацювати конспекти лекцій, матеріали, викладені в підручниках, навчальних посібниках, джерела міжнародного і національного права України та зарубіжних країн, судову практику відповідно до тем навчальної дисципліни. Також важливе значення має робота з науково-практичними коментарями, монографіями, науковими статтями, іншою науковою і навчально-методичною літературою, рекомендованою викладачем. Методичні матеріали повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися в науковій бібліотеці університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також в домашніх умовах.

У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів.

Формами самостійної роботи студентів є:

- письмове виконання домашніх завдань;
- засвоєння теоретичного матеріалу за темами практичних занять;
- попередня проробка лекційного матеріалу;
- доопрацювання матеріалів лекцій;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури;
- розробка кейсів;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- написання рефератів, доповідей та їх презентація;
- підготовка та опублікування наукових статей, тез наукових доповідей;
- участь у студентських науково-практичних конференціях;
- складання бібліографії за відповідною темою;
- узагальнення судової практики;
- коментування джерел міжнародного права, а також національного права України та зарубіжних країн;
- інші форми роботи.

Вибір здобувачем видів самостійної роботи здійснюється за його власними інтересами та узгоджується з викладачем, який забезпечує організацію, контроль та оцінку якості виконання відповідної роботи.

Навчальний матеріал, який згідно із робочим навчальним планом має бути засвоєний студентами в процесі самостійної роботи, вноситься в суму балів поточного контролю разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання до модуля 1.

- 1) Підготувати реферат (есе, доповідь для обговорення) на одну з наступних тем:
 1. Європейські стандарти щодо цифровізації судових процесів.
 2. Закордонний досвід впровадження електронних процесів в сфері адміністративного права.
 3. Електронний суд майбутнього.
 4. Європейські стандарти ефективної системи оскарження порушень законодавства про вибори та розгляду виборчих спорів: досвід деяких країн.
 5. Адміністративна юрисдикція та підсудність адміністративних справ: актуальні проблемні питання.
 6. Роль прецедентного судового рішення у непрецедентному українському праві.
 7. Громадський моніторинг якості адміністративних послуг.
 8. Кодифікація адміністративного законодавства: нове бачення, перспективи.
 9. Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування.
 10. Правові позиції, пов'язані з процесуальними питаннями та актуальніші судові рішення з цього приводу.
 11. Практика Європейського суду з прав людини в сфері захисту прав потерпілих від дії особливих умов, зокрема, збройних конфліктів, окупації, анексії територій.
 12. Адміністративна юрисдикція та підсудність адміністративних справ: сучасні питання.
- Здобувачу вищої освіти надається право самостійно сформулювати бажану тему реферату (есе) та погодивши тему з викладачем, підготувати та виступити з рефератом (есе).

Виходячи зі змісту модуля 1 здобувачам вищої освіти скласти тести для відповіді іншим студентам, та під час перевірки вірності відповідей обговорити правильність чи невірність постановки того чи іншого тестового завдання та вірність/невірність відповіді.

Виходячи зі змісту модуля 1 здобувачам вищої освіти розподілитися по невеличким групам та скласти кейсові завдання для подальшого вивчення ситуацій в аудиторії, розібратися в сутності проблеми, запропонувати можливі рішення та вибрати найкраще із них.

Підготувати портфоліо виступу на семінарі, участі в науково-дослідної діяльності, яким показати успішність і доказати прогрес дослідницької і творчої діяльності.

10. Методи навчання та контролю

Основна мета підвищення якості навчання: переведення студентів із пасивного навчання до активної участі та доповнити традиційну «накопичувальну» освіту «проблемно-визначальною» освітою. Важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

В процесі навчання використовуються такі **методи навчання**:

- ✓ лекція, лекція-дискусія з використанням мультимедійних презентацій за допомоги мультимедіа засобів;

- ✓ проведення семінарських (практичних) занять з використанням активних форм навчання (тренінги, ділові та імітаційні ігри, інтерактивні методи: «Мозковий штурм», «Обговорення», «Робота над помилками», «Вимушені дебати з протилежними думками», «Експертна оцінка есе сусіда по партії», «Кросворд» і т.д.);

- ✓ надання інформаційних джерел (наукової літератури, нормативно - правових актів, поглядів науковців) для самостійного опрацювання за визначеною тематикою;

- ✓ самостійне виконання студентами завдань (самостійна робота) у вигляді аналітичних доповідей, проєктів рішень, експертних висновків, рефератів, доповідей для обговорення, есе тощо.

Методами контролю в межах дисципліни є: усне та письмове опитування; перевірка виконаних самостійних завдань; оцінювання активності та знань під час участі у семінарських заняттях з використанням активних форм навчання; тестовий контроль, поточний контроль.

9. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення та семінарських занять, а також за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи (есе, аналітичні записки).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

Питання до заліку

1. Природа дискреційного повноваження.
2. Види владної діяльності, в яких застосовуються дискреційні повноваження.
3. Зміст дискреційного повноваження.
4. Нормативні підстави дискреційного повноваження.
5. Співвідношення «підстава дискреції» та «межі дискреції».
6. Правові вимоги до реалізації дискреційного повноваження.
7. Межі судового контролю за реалізацією дискреційного повноваження.
8. Предмет адміністративного права: сучасна характеристика.
9. Демократизація адміністративного права – ключове завдання його реформування.
10. Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення.
11. Кодифікація адміністративного законодавства: нове бачення, перспективи.
12. Адміністративна відповідальність як результат здійснення контролю у державному управлінні.
13. Щодо «управлінської концепції» інституту адміністративної відповідальності: постановка проблеми.
14. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. «Адміністративний порядок» накладання санкцій як ознака управлінського характеру адміністративної відповідальності.
15. Цифровізація у сфері надання адміністративних послуг.
16. Громадський моніторинг якості адміністративних послуг.
17. Важливість судових рішень в адміністративних справах у формуванні адміністративного права і процесу.
18. Резонансі рішення адміністративних судів та виникнення прецедентів.
19. Роль прецедентного судового рішення у неprecedентному українському праві.
20. Щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень.
21. Спори щодо розгляду звернення або запиту на публічну інформацію.
22. Спори, що виникають під час виконання судових рішень.
23. Справи зі спорів у сфері містобудування, планування і забудови територій, архітектурної діяльності.
24. Справи з приводу охорони навколишнього природного середовища.
25. Значимість правових позицій Великої Палати Верховного Суду.
26. Кристалізація та тенденції судової практики, з урахуванням правових позицій Великої Палати Верховного Суду.
27. Передача справи на розгляд Великої Палати Верховного Суду для здійснення тлумачення норм права.
28. Щодо спорів у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (у тому числі прав на земельні ділянки).
29. Справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.
30. Справи з приводу забезпечення функціонування органів прокуратури, адвокатури, нотаріату та юстиції.
31. Справи за участю Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

32. Справи зі спорів у сфері соціального захисту, соціального захисту та зайнятості інвалідів, соціальних послуг.
33. Справи зі спорів у сфері реалізації публічної фінансової політики.
34. Справи зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства.
35. Адміністративна юрисдикція та підсудність адміністративних справ: сучасні питання.
36. Строки в адміністративному судочинстві: сучасні питання.
37. Представництво в адміністративному судочинстві: сучасні питання.
38. Провадження за нововиявленими обставинами: сучасні питання.
39. Провадження в суді першої інстанції: сучасні питання.
40. Касаційне провадження: сучасні проблемні питання.
41. Правові позиції, пов'язані з процесуальними питаннями та актуальніші судові рішення з цього приводу.
42. Щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами.
43. Міжнародні стандарти та практика Європейського суду з прав людини в сфері захисту прав потерпілих від дії особливих умов, зокрема, збройних конфліктів, окупації, анексії територій.
44. Про заборону зловживання адміністративним ресурсом під час виборчих процесів.
45. Європейські стандарти ефективної системи оскарження порушень законодавства про вибори та розгляду виборчих спорів: досвід деяких країн.
46. Стосовно права засуджених голосувати на виборах: сучасні питання.
47. «Електронний суд» як феномен інформаційного суспільства.
48. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні: ступінь наукової розробленості проблеми.
49. Європейські стандарти щодо цифровізації судових процесів: закордонний досвід.
50. Європейські стандарти щодо цифровізації судових процесів: вітчизняні стратегічні плани.
51. Досвід експериментального впровадження нових елементів «Електронного суду».
52. Електронний суд майбутнього: перспективне законодавство.

10. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно розв'язав усі завдання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно розв'язав більшість завдань.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно розв'язав половину завдань.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо

	розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно розв'язав меншість завдань.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно розв'язав окремі завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1	фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
3	демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; - повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Критерії оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1	належне оформлення, достовірність та актуальність матеріалу	0,25
2	наявність ґрунтовних висновків	0,25
3	наявність списку літературних джерел	0,25
4	грамотна і аргументована презентація матеріалу	0,25
Усього		1

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
45-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
35-44	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.

25-34	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю
1-14	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти Заочна Форма

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Тема 1. Межі дискреційного повноваження суб'єкта владних повноважень та судового контролю за його реалізацією			
лекційні	1	0,03	1
практичні	0,6	0,02	1
Тема 2. Актуальне бачення та перспективи розвитку адміністративного права, пов'язаного з адмін. судочинством			
лекційні	1	0,03	1
практичні	0,6	0,02	1

Тема 3. Формування сучасної судової практики в адміністративних справах			
лекційні	1	0,03	1
практичні	0,6	0,02	1
Тема 4. Формування перспективного вектору розвитку адміністративного права за результатами роботи судової системи при прийнятті рішень в особливо важливих сферах життєдіяльності держави			
лекційні	1	0,03	1
практичні	0,6	0,02	1
Тема 5. Формування сучасного процесуального правового поля та новітні бачення в адміністративному судочинстві			
лекційні	1	0,03	1
практичні	0,6	0,02	1
Тема 6. Альтернатива судовому розгляду та міжнародні стандарти у сфері адміністративного права та процесу.			
лекційні	0,5	0,02	1
практичні	0,5	0,02	1
Тема 7. Електронний суд – сучасний стан та шляхи удосконалення			
лекційні	0,5	0,02	1
практичні	0,5	0,02	1
ІНДЗ	16	0,53	18
Самостійна робота	64	2,13	71
Підсумок	90	3	100

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet, Zoom.

14. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкова література

- 1) Волік В.В. Адміністративний процес: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 081 «Право» МДУ / Уклад. В.В. Волік. Маріуполь: МДУ, 2019. 119 с.
- 2) Волік В.В. Захист прав людини і основоположних свобод за національним та європейським правом: навчально-методичний посібник / О.М. Шелухін, В.В. Волік, М.Л. Шелухін. Маріуполь, 2019. 371 с.
- 3) Волік В.В., Резник О.М. Щодо визначення правових засад застосування штучного інтелекту при здійсненні адміністративного судочинства в Україні / В. В. Волік, О. М.

- Резник // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право. – 2023. – Вип. 26. – С. 5–17. (видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща))
- 4) Волік В.В. Подальші кроки гармонізації національного законодавства до Європейського законодавства. Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 7-8 грудня 2023 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка : Маріуп. держ. ун-т. – Київ: МДУ, 2023. С. 135-136
 - 5) Волік В.В., Овіннікова Р.В. Особливості правового статусу прокурора в адміністративному судочинстві. Наукові тренди постіндустріального суспільства: збірник наукових праць з матеріалами VI Міжнародної наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 26 квітня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. С. 140-145.
 - 6) Волік В. В., Каратуманова А. А. Джерела адміністративного права в зарубіжних країнах. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1176-1181
 - 7) Волік В. В., Каплієнко М. В. Вплив міжнародних норм і угод на адміністративне законодавство різних країн. The 3rd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 28-30, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1189-1192
 - 8) Волік В.В., Кутьїна Д.О. АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ ФРАНЦІЇ. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1600-1605
 - 9) Волік В.В., Макєєв В.О. ПОРІВНЯЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО. The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. С.1608-1610
 - 10) Code of Administrative Procedure of Ukraine // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 2005, № 35-36, № 37, Art. 446
 - 11) Practical Commentary on the Code of Administrative Procedure of Ukraine / under gen. ed. R.S. Melnyk. - Kherson: Helvetica Publishing House, 2019, General Administrative Law: textbook / [Hrytsenko I.S., Melnyk R.S., Pukhtetska A.A. and other]; under general ed. I. S. Hrytsenko. - K.: Yurinkom Inter, 2017
 - 12) General Administrative Law: textbook / [Hrytsenko I.S., Melnyk R.S., Pukhtetska A.A. and other]; under general ed. I. S. Hrytsenko. - K.: Yurinkom Inter, 2017.
 - 13) Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р. С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. — К. : Юрінком Інтер, 2017. — 568 с.
 - 14) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 147; Braibant G. French Administrative Law: Transl. from French / Edited and preceded with the article by S.V. Bobotov. – M.: Progress, 1988. – P. 191-192; Tkach H. Legal Nature of Discretionary Powers of Executive Body // Public administration: Aspects of Administrative Law Theory and Practice / Averianov V. (ed.). - K., 2003. - P. 124 .; Fundamentals of Administrative Justice and Administrative Law / Kuybida R., Shishkin V. (ed.). - K., 2006. - P. 166.
 - 15) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
 - 16) Sommermann K.-P. Veränderungen des nationalen Verwaltungsrechts unter europäischem Einfluss - Analyse aus deutscher Sicht, in: Schwarze J. (Hrsg.). Bestand und Perspektiven des Europäischen Verwaltungsrechts. Baden-Baden, 2008. P. 181-199.
 - 17) Maurer H. Allgemeines Verwaltungsrecht. Verlag C.H. Beck, München, 2011, S. 163.
 - 18) Стратегія розвитку судової системи в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/142663/>.
 - 19) Кодекс адміністративного судочинства [Електронний ресурс] : від 06.07.2005 №2747-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

- 20) Сучасний стан правового регулювання взаємодії держави та громадянськості в Україні // *Juris Europensis Scientia*. 2021. Вип. 3. С.95-99
- 21) Джафарова М. Сучасний погляд на предмет адміністративного процесуального права України // *Адміністративне право і процес*. 2019. №2/2019. С.90-94
- 22) Бойко І. В. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при розгляді справ про адміністративні правопорушення // *Вісник Національної академії прав. наук*. 2016. №2 (85). С. 59–71.
- 23) Авер'янов В.Б.. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. – К.,2003. – 384 с.. 2003
- 24) Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. *Право і суспільство*. 2020. № 2. С. 112-119.
- 25) Петрова М. М. Электронный менеджмент в публичном секторе Болгарии: монография. Faber, 2019, 330 с.
- 26) Петрова М. М. Построение электронного управления путем реформ: опыт Болгарии. *Экономика развития*. 2016. Вип. 78(2). С. 20-25.
- 27) St Varbanov, M Petrova. E-services as a key element of the e-Government priorities of State administration in Bulgaria. *Proceedings of the International Conference on Information Technology for Practice* 2017. October 9–10, 2017, Ostrava, Czech Republic. 126-134.
- 28) Тищенко І. О. Адміністративні процедури надання електронних послуг публічною адміністрацією в Україні. *Форум права*. 2017. № 2. С. 124–129.
- 29) Zoltan Szente and Konrad Lachmayer «The principle of effective legal protection in administrative law. A European comparison», page 100.
- 30) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 31) Hugo Flavier, Charles Forger «Administrative Justice in France: between Singularity and Classicism», *BRICS Law Journal*, Vol. III (2016), Issue 2
- 32) Boyron S. Mediation in administrative law: the identification of conflicting paradigms. *European Public Law*. 2007. N 13 (2). P. 263-288.
- 33) Білак М. Доказування як важливий адміністративно-процедурний стандарт // *Правова реформа: концепція, мета, впровадження*. Зб. наук. праць. П68 Матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 лист. 2017 р.) / за заг. ред. Н.М. Пархоменко, М.М. Шумила. – Київ : Ніка-Центр, 2017. – С. 140-143.
- 34) Навчально-методичний посібник для тренерів навчального курсу для суддів «Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя». – К.: ВАІТЕ, 2017. – 192 с.
- 35) Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві: Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. – К., 2015. С. 5–7, 35–55.
- 36) Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді / за загальною редакцією О. М. Пасенюка. – К.: Істина, 2007. С. 421.
- 37) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Цимерман і Штайнер проти Швейцарії» від 20.06.1983 р. // *Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3.* – Київ, 2012.
- 38) Забезпечення кваліфікованого захисту прав людини: ключові проблеми та подальші кроки, матеріали Української Гельсінської спілки з прав людини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1173093243>. – Назва з екрана.
- 39) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «OVR проти Російської Федерації» від 20.06.2000 р. // *Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3.* – Київ, 2012. 19. Цит. за: Адміністративна юстиція України: проблеми теорії і практики. Настільна книга судді / за загальною редакцією О. М. Пасенюка. – К.: Істина, 2007. С. 431. 20.

- 40) Рекомендація Rec (2001) 9 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами – приватними особами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2001_9_2001_09_05.pdf
- 41) Справа № 400/4023/19 (провадження № К/9901/14498/20) від 22 січня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94328236?fbclid=IwAR2BTelgtb3OlZVkgY8yHnMPG_W6-EbhU1I8fHz_Ad4Ty77j2csKrMfVQtw
- 42) Справа № 400/4023/19 (провадження № К/9901/14498/20) від 22 січня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94328236?fbclid=IwAR2BTelgtb3OlZVkgY8yHnMPG_W6-EbhU1I8fHz_Ad4Ty77j2csKrMfVQtw
- 43) Справа № 460/3537/20 (провадження № К/9901/27203/20) від 09 грудня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93437812>
- 44) Справа № 826/12919/18 (провадження № К/9901/11663/19) від 13 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92842108?fbclid=IwAR1vEhalWanNr9xSFqrstNqXJvnQ uevRAJ1HkoGvUb0yaRRKKHS2otiUB7Y>
- 45) Справа № 200/13920/19-а (провадження № К/9901/4147/20) від 04 серпня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90784166>
- 46) Справа № 640/32814/20 (провадження № К/9901/11872/21) від 20 травня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97075898>
- 47) Справа № 200/6545/20-а (провадження № К/9901/36282/20) від 18 березня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95616283>
- 48) Справа № 429/3281/13-а (провадження № 03 вересня 2019) від 03 вересня 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84011226>
- 49) Рішення ЄСПЛ у справі «Будченко проти України» від 24.04.2014 р., заява № 38677/06. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_995
- 50) Рішення ЄСПЛ у справі «Щокін проти України» від 14.10.2010 р., заяви № 23759/03 та № 37943/06. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_858
- 51) Рішення ЄСПЛ у справі «Полторацький проти України» від 29.04.2003 р., заява № 38812/97. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_838
- 52) Рішення ЄСПЛ у справі «Веренцов проти України» від 11.04.2013 р., заява № 20372/11. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_945?find=1&text=%E7%E0%EA%EE%E
- 53) Огляд практики застосування суддями Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду рішень Європейського суду з прав людини при прийнятті постанов за 2018 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/oglyad_prakt_kgs_1.pdf. – Назва з екрана.
- 54) Резолюція ПАРЕ 1708 (2010) Вирішення питань, що стосуються майна біженців та переміщених осіб (російською мовою) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/oglyad_prakt_kgs_1.pdf. – Назва з екрана.
- 55) Принципи з питань реституції житла та майна біженців і переміщених осіб (принципи Пінейру) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/e03f84d554419c19c22580eb002428a1/\\$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%B7%20%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/e03f84d554419c19c22580eb002428a1/$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%B7%20%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0)

%BD%D1%8C%20%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B6%D0%B8%D1%82%D0%BB%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D1%96%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%9F%D1%96%D0%BD%D0%B5%D0%B9%D1%80%D1%83).pdf – Назва з екрана.

- 56) Неналежне використання адміністративних ресурсів під час виборчих процесів: роль місцевих та регіональних виборчих представників і чиновників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/16809c3f93>. – Назва з екрана.
- 57) Використання міжнародних виборчих стандартів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/using-international-election-standards-ukr-web/168077d48b>. – Назва з екрана.
- 58) Совет Европы / Европейский суд по правам человека. Право заключенных голосовать на выборах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/8f952ed486a0c8b5c2257fa00020f2e3/\\$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8.pdf](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/8f952ed486a0c8b5c2257fa00020f2e3/$FILE/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8.pdf). – Назва з екрана.
- 59) Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія) / Кодекс належної практики у виборчих справах / Керівні принципи та пояснювальна доповідь, ухвалені Венеціанською комісією на 52 сесії (Венеція, 18-19 жовтня 2002 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/229b826c8ac787dec2257d87004987c3/\\$FILE/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%87%D1%96_%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8.pdf](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/229b826c8ac787dec2257d87004987c3/$FILE/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%B2%D0%B8%D0%B1%D0%BE%D1%80%D1%87%D1%96_%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8.pdf)
- 60) Theodore W. Ruger, Pauline T. Kim, Andrew D. Martin, Kevin M. Quinn. The Supreme Court forecasting project: legal and political science approaches to predicting Supreme Court decisionmaking. URL: <https://www.law.upenn.edu/cf/faculty/truger/workingpapers/104ColumLR1150.pdf>;
- 61) Логінова Н. І. Упровадження електронного правосуддя в систему судочинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/4569/61.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- 62) Білоус В. В. Інноваційні напрямки інформатизації судочинства [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jm/Soc_Gum/Tpsek/2011_11/Bilous.pdf.
- 63) Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія / О. В. Бринцев. – Х. : Право, 2016. – 72 с. – (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства»).
- 64) Бринцев О. В. Електронне правосуддя. Проблеми та перспективи. URL: <http://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/258992/>.
- 65) Бринцев О. В. Процесуальна революція – єдиний шлях електронного судочинства» // Безпекове інноваційне суспільство: взаємодія у сфері правової освіти та правового виховання : матеріали міжнар. Інтернет-конф., 25 трав. 2016 р. / Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, НДІ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України, Наук. б-ка. Харків, 2016. С. 24–26. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/10858>.
- 66) Case of OLUJIC v. CROATIA : European Court of Human Rights, 5 February 2009 : Application no. 22330/05 URL: https://www.legislationline.org/download/id/7033/file/ECHR_Olujic_v_Croatia_2009_en.pdf.

- 67) Паскар А. Л. «Електронний суд» – новітній засіб забезпечення доступу до правосуддя. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/682/13.pdf>.
- 68) Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>.

Додаткова література

- 1) Науковий висновок щодо меж дискреційного повноваження суб'єкта владних повноважень та судового контролю за його реалізацією. Верховний Суд : веб-сайт. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/naukovi_visnovki/nauk_visnovok_01_03_2018
- 2) Бааджи Н.А. Види меж адміністративного розсуду в діяльності органів публічної адміністрації // Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали VIII міжнар. наук.- практ. конф., м. Одеса, 25 березня 2016 р. - Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 169-171.
- 3) Венгер В. М. Межі адміністративної дискреції: проблеми визначення // Наукові записки НаУКМА. - 2016. Том 181. Юридичні науки - С. 38-42.
- 4) Грінь А.А. До питання про зміст дискреційних повноважень органів виконавчої влади // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2016. - випуск 4. – С. 102-106.
- 5) Гулик А.Г. Межі втручання суду в дискрецію суб'єкта владних повноважень // Закарпатські правові читання. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції. (20-22 квітня 2017 року, м. Ужгород). Том 1. – С. 149-152.
- 6) Ільницький О. Обрання способу судового захисту у справах із використанням дискреційних повноважень суб'єктами публічної адміністрації // Підприємництво, господарство і право. - 2017 - № 4– С. 108-113.
- 7) Лоюк І. А. Особливості реалізації дискреційних повноважень Національним банком України при створенні банків // Часопис Київського університету права. – 2016. - № 2. – С. 115-120.
- 8) Магда С.О. До питання захисту адміністративним судом прав, свобод та інтересів особи в аспекті дискреційних повноважень // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2017. - Серія «ПРАВО». - Випуск 23. – С. 97-101.
- 9) Старик А.М. Дискреційна влада в сучасному світі// Часопис Київського університету права. – 2010. -№ 2 - С. 108-113.
- 10) Рада Європи. Резолюція (77)31 Комітету міністрів державам – членам про захист особи відносно актів адміністративних органів від 28.09.77 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012. 64
- 11) Рада Європи. Рекомендація R (80)2 Комітету міністрів державам – членам щодо здійснення дискреційних повноважень адміністративними органами від 11.03.80 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 12) Рада Європи. Рекомендація R (91)1 Комітету міністрів державам – членам стосовно адміністративних санкцій від 13.02.91 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.- прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 13) Рада Європи. Рекомендація Rec (2001)9 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам стосовно альтернативних методів урегулювання спорів між адміністративними органами і приватними особами від 05.09.2001 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 14) Рада Європи. Рекомендація Rec (2003)16 Комітету міністрів державам-членам про виконання адміністративних рішень і судових рішень у сфері адміністративного права від 09.09.2003 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.

- 15) Рада Європи. Рекомендація R (84)5 Комітету Міністрів державам-членам про принципи цивільного судочинства, спрямовані на удосконалення судової системи, від 28.02.84 р.// Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. – Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 16) Council of Europe Committee of Ministers Recommendation No. R(84)5, On the Principles of Civil Procedure Designed to Improve the Functioning of Justice, adopted by the Committee of Ministers on 28 February 1984 at the 367th meeting of the Ministers' Deputies.
- 17) Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. 3477-IV // Відомості Верховної Ради України. 2006. №30. Ст. 260 (з наст. змінами і допов.).
- 18) Административные процедуры и контроль в свете европейского опыта / под ред. Т.Я. Хабриевой и Ж. Марку. – М.: Статут, 2011. С. 60. 13. Перший Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 20.03.1952 р. // Офіційний вісник України. 2006. №32. Ст. 2372.
- 19) Резанов С. А. Використання дискреційних повноважень в діяльності органів державного управління / С. А. Резанов // Форум права. – 2009. – № 1. – С. 480–483.
- 20) Завдання адміністративно-правового регулювання в системі державного управління // Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Вип. 6 т.2. С.18-23
- 21) Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_20126
- 22) Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 №987-XII // Голос України. 1991.
- 23) Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 №2657-XII // Голос України. 1992.
- 24) Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 №2939-VI // Голос України. 2011. №24
- 25) Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 №393/96-ВР // Голос України. 1996.
- 26) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Енгель та інші проти Нідерландів» від 08.06.1976 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 27) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Маліге проти Франції» від 23.09.98 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 28) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 29) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Ярмола проти України» від 16.04.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 30) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Плахтєєв та Плахтєєва проти України» від 21.03.2009 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 31) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Феррадзіні проти Італії» // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 32) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Компанія Вестберга таксі проти Швеції» від 27.07.2002 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.
- 33) Європейський суд з прав людини. Рішення у справі «Лучанінова проти України» від 09.06.2011 р. // Ліга: Закон: комп'ютер.-прав. система / Всеукр. мережа розповсюдження прав. інф. Версія 8.2.3. – Київ, 2012.

- 34) Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини: метод. рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 15.08.2006. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06>
- 35) Звіт про розвиток мережі Центрів надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року. URL: <https://my.gov.ua/be/files/16395/embed>
- 36) Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
- 37) Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918- р. Дата оновлення: 16.11.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text>
- 38) Про деякі питання реформування державного управління: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. Дата оновлення: 25.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80#Text>
- 39) Regulation (EU) № 910/2014 of the European parliament and of the council. On electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing. Directive 1999/93/EC of 23 July 2014. Official Journal of the European Union. 2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L.2014.257.01.0073.01>.
- 40) Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
- 41) Ключевський В. Використання сучасних цифрових технологій при наданні адміністративних послуг на регіональному рівні. Механізми державного управління. 2018. № 4 (76). С. 47-51.
- 42) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 43) Wade H.W.R., Forsyth C.F. Administrative Law. Oxford University Press. 2004.
- 44) Про судоустрій і статус суддів [Електронний ресурс] : Закон України від 07.07.2010р. №2453-VI. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.
- 45) Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 № 1402-VIII/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119>
- 46) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.
- 47) Справа №520/5778/2020 (провадження №К/9901/12791/21) від 08 липня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98187546>
- 48) Справа №815/6347/17 (провадження №11-562апп19) від 30 вересня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92203837>
- 49) Справа №337/2535/2017 (провадження № 14-130цс18) від 16 травня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74120907>
- 50) Справа №640/7794/16-ц (провадження № 14-133цс18) від 30 травня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74376418>
- 51) Справа №757/43355/16-ц (провадження № 14-399 цс 18) від 21 листопада 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78977475>
- 52) Справа №1940/1387/18 (провадження № К/9901/8646/19, №К/9901/18/19) від 30 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93245142>

- 53) Справа № 554/11837/14-а (провадження № К/9901/1256/18) від 18 липня 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83105365>
- 54) Справа № 806/984/18 (провадження № К/9901/35602/19) від 01 вересня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91277028>
- 55) Справа № 826/7244/18 (провадження № 11-827апп19) від 08 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89180564>
- 56) Справа № 127/13810/17 (провадження № К/9901/18124/18) від 07 лютого 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87452973>
- 57) Справа № 826/12919/18 (провадження № К/9901/11663/19) від 13 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92842108?fbclid=IwAR1vEhalWanNr9xSFrqstNqXJvnQ uevRAJ1HkoGvUb0yaRRKKHS2otiuB7Y>
- 58) Справа № 611/26/17 (провадження № К/9901/43531/18) від 28 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88958540>
- 59) Справа № 471/283/17-ц (провадження № 61-331св18) від 22 серпня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88958540>
- 60) Справа № 850/2/20 (провадження № А/9901/52/20) від 15 квітня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96339251?fbclid=IwAR18UrN4WcAidjjsEKxYuKueRQ djJkg5lhMsn90f2R9hgJCSzzfslOZQsPY>
- 61) Справа № 640/23179/19 (провадження № К/9901/26528/20) від 11 березня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439046?fbclid=IwAR1qDrV3fMMXndiYq_piB1chfQ 6xPzKFRKCT8fVyE95Xt-NlImd2Nh5AZXk
- 62) Справа № 320/4182/20 (провадження № К/9901/31084/20) від 03 березня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/95364057?fbclid=IwAR33vIXwbNM2HzzvUe69XOtCM Q9FLHs7aeeG6JD55qHwK3nZIYtVexLz_IBc
- 63) Справа № 815/3474/17 (провадження № К/9901/39668/18) від 29 липня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90652744>
- 64) Справа № 815/3474/17 (провадження № К/9901/13969/20) від 04 серпня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90652744>
- 65) Справа № 420/4129/19 (провадження № К/9901/6732/20) від 19 жовтня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92270250>
- 66) Справа № 640/1440/19 (провадження № К/9901/8187/20) від 18 травня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89325561>
- 67) Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р. // ВВР України. - 2006. - № 30. - С. 260.
- 68) Про доступ до судових рішень [Електронний ресурс] : Закон України від 22.12.2005 №3262-IV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3262-15>.

- 69) Справа №26/12559/16 (провадження №11-511апп18) від 06 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74848402>
- 70) Справа № 804/20728/14 (провадження №11-511апп18) від 05 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74809369>
- 71) Справа № 810/2421/16 (провадження № 11-445апп18) від 06 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74688062>
- 72) Справа № 823/378/16 (провадження № 11-374апп18) від 12 червня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75241943>
- 73) Справа № 9901/251/19 (провадження № 11-1230зai19) від 08 липня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458931>
- 74) Справа № 9901/852/18 (провадження № 11-1199зai19) від 30 вересня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91998640>
- 75) Справа № 2540/3034/18 (провадження № К/9901/16055/19) від 13 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88749433>
- 76) Справа № 822/1309/17 (провадження № 11-290апп20) від 10 лютого 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439673>
- 77) Справа № 818/1718/17 (провадження № К/9901/35625/19) від 26 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439673>
- 78) Справа № 815/1830/18 (провадження № К/9901/1717/19) від 24 червня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439673>
- 79) Справа № 804/16079/15 (провадження № 11-78апп19) від 03 липня 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82998279>
- 80) Справа № 808/353/17 (провадження № К/9901/16312/18) від 14 липня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90396901>
- 81) Справа № 826/5608/17 (провадження № 3н/9901/51/18) від 04 вересня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76273211>
- 82) Справа № 140/388/19 (провадження № К/9901/21117/19) від 19 червня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90242392>
- 83) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 84) Справа № 815/460/18 (провадження № К/9901/57261/18) від 24 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93053106>
- 85) Справа № 805/4341/16-а (провадження № К/9901/2845/17) від 05 січня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94003815>
- 86) Справа № 826/13306/18 (провадження № К/9901/67628/18) від 06 лютого 2019р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/79640757>

- 87) Справа № 404/4551/19 (2-а/404/262/19) (провадження № К/9901/7347/20) від 11 серпня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/90898900?fbclid=IwAR3tT6EkIlhD6Igu_bhDxV3IHKGwwwZP5ZziAe8qYSIVik9ID3U28vNLof8
- 88) Справа № 819/478/17 (провадження № К/9901/55004/18) від 27 травня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89459834>
- 89) Справа № 805/5017/15-а (провадження № К/9901/26973/18) від 16 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88815019>
- 90) Справа № 160/93/19 (провадження № К/9901/25783/19) від 02 квітня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88575619>
- 91) Справа № 805/1692/17-а (провадження № К/9901/1819/17) від 06 серпня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/98862066?fbclid=IwAR3PZ36ArYWq6yHmXWDWqr2A_G1g9o2Fua3XkPJMcM84WqlFO95b18tHYKg
- 92) Справа № 826/11795/18 (провадження № К/9901/26572/19) від 26 травня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/97186254?fbclid=IwAR3YwGPWYPRbVLPeezni3fhhbtTCOWkgbesdT_vxN5injZ8s-S62Me-Ialk
- 93) Справа № 826/3508/17 (провадження № К/9901/26572/19) від 23 листопада 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93170381>
- 94) Справа № 160/15864/20 (провадження № 11-177апп21) від 08 вересня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100704610>
- 95) Справа № 743/1604/19 (провадження № К/9901/24889/20) від 08 грудня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93373271>
- 96) Справа № 205/10899/19(2-а/205/67/20) (провадження № К/9901/24701/20) від 14 січня 2021р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94129829>
- 97) Справа № 160/5528/19 (провадження № К/9901/20934/20) від 16 жовтня 2020р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/92252842?fbclid=IwAR25RUJSAJzv_jGkYdqW1kOsoBsDOj-J_FE7HARxILuhbxHf-f0xH6wU0R8
- 98) Справа № 804/4886/17 (провадження № К/9901/38624/18) від 20 квітня 2018р. // База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень України» URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73532405>
- 99) Збірник витягів з рішень Європейського суду з прав людини, рекомендованих для вивчення при підготовці до письмового анонімного тестування у межах іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nsj.gov.ua/files/15296531171517493988%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%80%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%84%D0%A1%D0%9F%D0%9B_30.01.2018%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf – Назва з екрана.
- 100) Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення поетапного впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи : Закон

України від 27.04.2021 № 1416-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n119>.

- 101) Електронний суд. Як це працює? URL: <http://sudovareforma.org/institution/e-sud-yak-seprasyue/>.
- 102) Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: інтерв'ю заступника голови ДСА Сергія Чорнуцького. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/133201-pro-yesits-elektronniy-sudta-obovyazkovu-video-fiksatsiyu>.
- 103) Про відкликання оголошення «Про створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи»: Оголошення ДСА від 01.03.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001750-19>.
- 104) Суди розповіли про перші результати впровадження електронного суду. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/121768-ca76fe>.
- 105) Електронне судочинство у Польщі. URL: <http://pravo.org.ua/ua/news/5731->.
- 106) Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 16 жовтня 2020 р.); [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), Л.Г. Бзова (відпов. секр.) та ін.]. Київ: Видавництво ВАІТЕ, 2020. 356 с.
- 107) Серенюк А. О. Механізми взаємодії органів влади з громадянами в системі
- 108) Хоменко В.М. Сучасний стан електронного правосуддя в Україні / В.М.Хоменко // Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару (м. Дніпро, 8 грудня 2018 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2019. – С. 186-187
- 109) Концепція електронного суду України, розроблена Державним підприємством «Інформаційні судові системи»: http://www.kbs.org.ua/files/koncept_d.pdf.
- 110) European Union Law / Strategy on e-Justice 2019-2023. [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XG0313(02))

Інтернет-ресурси:

- 1) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 2) Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>.
- 3) Верховний Суд : сайт. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/competence/
- 4) Верховний Суд України : сайт. URL: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/8FCBF8FF88EA678CC2257F240025F1E8?OpenDocument&Highlight=0,%F0%B3%F8%E5%ED%ED%FF&](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/8FCBF8FF88EA678CC2257F240025F1E8?OpenDocument&Highlight=0,%F0%B3%F8%E5%ED%ED%FF&)
- 5) Вища рада правосуддя : сайт. URL: <https://hcj.gov.ua/>
- 6) Офіційний портал Верховної Ради України : сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
- 7) Міністерство юстиції України : сайт. URL: <https://minjust.gov.ua/direction>
- 8) Вища кваліфікаційна комісія суддів України : сайт. URL: https://court.gov.ua/-kvalifikatsijni_komisiyi/
- 9) Вісник Верховного Суду України : сайт. URL: [https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/04041CB11A2E814EC2257F9900411906](https://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/04041CB11A2E814EC2257F9900411906).
- 10) The European Court of Human Rights : сайт. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/-home.aspx?p=home>
- 11) Council of Europe / HELP online platform : сайт. URL: <http://help.elearning-ext.coe.int/?lang=ru>
- 12) Council of Europe / Recommendations, resolutions and guidelines : сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/cdcj/recommendations-resolutions-guidelines>
- 13) Моніторинг центрів надання адміністративних послуг у розрізі регіонів України: Моніторинг Міністерства економічного розвитку та торгівлі від 27.01.2017 р. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk>
- 14) Єдиний державний реєстр судових рішень : сайт. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>

15. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:
<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVl-dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

Ресурси:

<https://prometheus.org.ua/> - Prometheus – Найкращі онлайн-курси України та світу

<https://www.ed-era.com/> - EdEra – студія онлайн-освіти

<https://www.prostir.ua/> - Громадський простір

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Проблеми адміністративного судочинства
Освітня програма	Право
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Кафедра, яка здійснює викладання	Кафедра права
Викладач ПБ, посада	Волік Вячеслав Вікторович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права МДУ
Електронна адреса викладача	v.volik@mu.edu.ua
Консультації (дата, час, можливості он-лайн консультування)	Онлайн консультування Viber, Telegram, WhatsApp
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/
Компетентності та програмні результати навчання	ЗК1, ЗК3, ЗК6 СК1, СК6, СК10, СК11, СК13, СК14 РН3, РН6, РН7, РН9, РН14, РН17

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/ кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	семінар.		
I-й	90/3	6	4	Реферат (есе, доповідь для обговорення), тест, кейсові завдання, портфоліо	Залік

Завідувач кафедри _____

Вікторія ГРИГОР'ЄВА

Гарант ОП _____

Євген ЧЕРНИХ